

RECENZE

Šoltés, L., Pullmann, R. a kol.: Vybrané kapitoly z medicínskej etiky, Vydavateľstvo Osveta: Martin 2008, 257 s.

Miloš Velemínský

V záplavě zdravotnické literatury, která seznamuje s výsledky moderních lékařských postupů, se dostává na pulty nejenom slovenských, ale i českých knihkupectví a knihoven kolektivní monografie slovenských autorů vedených prof. MUDr. Ladislavem Šoltésem, DrSc., dr. h. c., a prof. MUDr. RNDr. Rudolfem Pullmannem, DrSc., *Vybrané kapitoly z medicínskej etiky*. V úvodu této publikace je zdůrazněno, že podnětem k jejímu vydání byl velký zájem studentů a absolventů kurzů lékařské etiky o tuto problematiku, jež je interpretována – na rozdíl od standardních lékařských etik, kdy je akcentován mnohdy zejména filozofický aspekt – především z lékařského hlediska. Sympatická je snaha autorů o pluralistické postoje k dané problematice, jež je z formálního hlediska záležitostí dialogu, kde se obě strany od nepaměti snaží dobrat co nejbližší objektivní pravdě. *„Objektívna pravda je konečným cieľom i vedy, preto je z toho pohľadu i veda vo svojej podstate etická“* (Ladislav Šoltés). Sympatické je i krédo autorského kolektivu celé publikace, které v úvodu vyjádřil profesor Šoltés: *„Nenárokujeme si na jednostranné vysvetľovanie etických problémov a možno mnoho otázok ostalo nezodpovedaných. Musíme sa však naučiť stavať otázky – i nepopulárne, aby sme spoločne hľadali na ne odpovede. Bude na čitateľovi, aby si sám vyprofiloval osobný postoj k etickým problémom a podľa toho i pristupoval k ich riešeniu.“*

Oba shora uvedení autoři jsou v oblasti lékařské etiky vysoce teoreticky a prakticky erudovanými odborníky. Např. ve všech vystoupeních profesora Šoltése je patrný jeho profesní zájem o problematiku etického přístupu k lidem a především k těm, kteří potřebují naplnit specifické potřeby. Ačkoliv je původním zaměřením pediatrie, jeho zájem se obrací i k potřebám dospělých a seniorů. Druhý hlavní autor Rudolf Pullmann je svým vzděláním lékař a odborník v přírodních vědách. Publikaci vtiskl svůj pohled na lékařskou etiku.

Lékařská etika není vždy chápána jako samostatná vědecká disciplína, ale její vliv by se měl stále více projevovat v každodenní práci všech lékařů a pracovníků v nelékařských zdravotnických profesích, tak jak se stále více její problematika prosazuje ve výukových programech vysokých škol. Vědomi si této skutečnosti, shromáždili uvedení autoři kolektiv čtyřiceti tří odborníků, kteří zpracovali problematiku lékařské etiky ve svých oborech. Publikace má čtyřicet devět kapitol a osm příloh, kde je vedle textu Hippokratovy přísahy prezentována např. i Všeobecná deklarace lidských práv či Práva hospitalizovaného dítěte. V těchto kapitolách autoři prodiskutovali a definovali etické problémy svého oboru. Velmi podrobně jsou např. prezentována etická hlediska v oblasti genetiky, perinatální medicíny apod. Některé kapitoly se týkají etické problematiky eutanazie, seniorů nebo onkologicky nemocných. Zajímavá je kapitola věnovaná alternativní medicíně, kde se autor věnuje především analýze příčin, proč je v posledních desetiletích mezi pacienty tak populární, zda to není také proto, že se její provozatelé úspěšněji vyrovnávají s faktem odcizení mezi pacientem a lékařem v primární zdravotnické péči, a úvahám o legislativních a ekonomických otázkách, které budou nejenom v této oblasti péče o zdraví stále aktuálnější, což nebývá v publikacích tohoto typu vždy zvykem.

I méně zasvěceným čtenářům je zřejmé, že se jedná o vynikající publikaci, která přinejmenším naznačuje etickou problematiku i v tak speciálních oblastech medicíny, jako jsou např. oftalmologie nebo otolaryngologie, a shrnuje a částečně ovlivňuje současné názory zdravotníků. S jejím obsahem by se měli seznámit všichni lékaři a pracovníci v nelékařských profesích ve zdravotnictví. Publikace by se mohla stát jednou ze základních učebnic pro vysoké školy zaměřující na výchovu zdravotnických i nezdravotnic-

kých profesí, dnes často uváděných jako pomáhající.

Publikaci uzavírá vyčerpávající přehled odborné literatury nejenom slovenských autorů, ale i literatury cizojazyčné v překladu i originále.

Recenzent:

prof. MUDr. Miloš Velemínský, CSc., dr. h. c., děkan Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

RECENZE

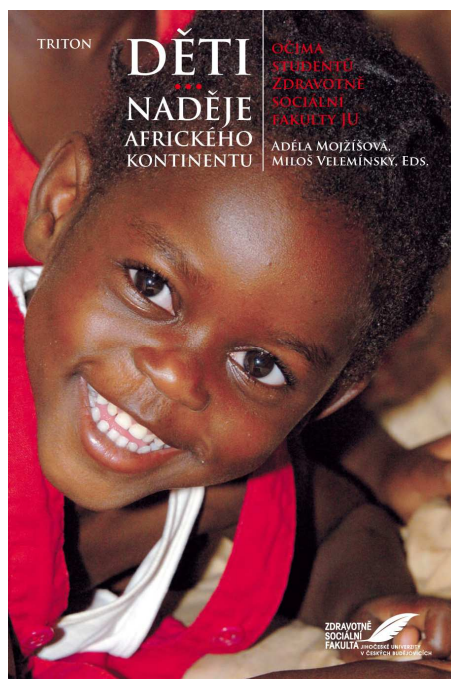
Mojžíšová, A., Velemínský, M. (eds.): *Děti – naděje afrického kontinentu*, Očima studentů Zdravotně sociální fakulty JU, Zdravotně sociální fakulta JU, Triton, Praha/Kroměříž 2009, 1. vydání, 177 s. ISBN 978-80-7387-334-9

Jan Vitoň

Na záložce knihy předního českého geologa, geografa a afrikanisty Ctibora Votrubce (1925–1997) Jihoafrické cesty Emila Holuba (Mladá fronta, Praha 1954) se můžeme dočíst: „*Jižní Afrika se stala v sedmdesátých letech minulého století magnetem světa. Ze všech děr vylézají dobrodruzi a ženou se na Diamantová pole dobývat pohádkové bohatství. V téže době jede do Jižní Afriky Dr. Holub, má však dočista jiné pohnutky. Nejede Afriku vyplovat, nýbrž ji jede objevovat pro vědu. Tím chce proslavit svůj milovaný národ, který dosud neměl velké cestovatele.*“ Studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kteří odjíždějí na stáže do Jihoafrické republiky, Namibie a Zambie, jdou, metaforicky řečeno, v šlépějích tohoto obětavého a životem těžce zkoušeného průkopníka poznávání jihu afrického kontinentu. Nejsou první a nebudou, doufejme, ani poslední, kdo se v 21. století vydají nejenom objevovat a pomáhat budoucnosti této nepochybně potřebné, ale zároveň atraktivní části Afriky, zároveň však podobně jako Dr. Holub a další přitom přispívat k přinejmenším dobré pověsti jedné nevelké středoevropské civilizace, která si stále uvědomuje, že dobré vůle a bezprostřední chuti pomoci strádajícím není nikdy dost.

Publikace *Děti – naděje afrického kontinentu* s podtitulem *Očima studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity* je společným dílem vyučujících a studentů této fakulty a je vydávána souběžně v české a anglické jazykové mutaci: CHILDREN – THE HOPE OF THE

AFRICAN CONTINENT As seen by the students of the Faculty of Health and Social Studies of the University of South Bohemia in České Budějovice. Z fotografických materiálů, které studenti ZSF JU během svých stáží v Jihoafrické republice, Namibii a Zambii nashromáždili,

informací, jež fakulta získala, a projektů, do nichž se zapojila, vznikla pestrá obrazová a tex-